

شرایط اقتصاد جهان

رشد ۸ درصدی طلا در ۳ ماه

براساس گزارش رویترز، ارت مالک، سرپرست بخش استراتژی کالا در تی‌دی‌سکوریتیز عقیده دارد دلیل اصلی افزایش قیمت طلا بالا رفتن احتمال کاهش نرخ بهره در کوتاه‌مدت است. پیش‌بینی می‌شود قیمت طلا در سه ماهه دوم سال جاری میلادی به بیش از ۲۳۰۰ دلار برسد. از طلا همواره به عنوان یک پشتوانه ایمن در زمان بی‌ثباتی‌های سیاسی و مالی یاد می‌شود. قیمت این فلز گرانبها بیش از ۳۰۰ دلار از زمان آغاز درگیری رژیم صهیونیستی و حماس افزایش یافته است.

تحلیلگران عقیده دارند با توجه به اظهارات مقامات فدرال رزرو در مورد ادامه سیاست‌های سختگیرانه پولی، قیمت طلا ممکن است کمی کاهش یابد، اما با آغاز کاهش نرخ بهره افزایش خواهد یافت. سرمایه‌گذاران حالا منتظر اظهارات جروم پاول، رئیس فدرال رزرو آمریکا هستند تا مسیر کاهش نرخ بهره مشخص شود. تاجران ۷۰ درصد احتمال می‌دهند فدرال رزرو نرخ بهره را از ماه ژوئن پایین بیاورد. پایین آمدن نرخ بهره هزینه نگهداری طلا به عنوان یک سرمایه غیر سودده را کاهش داده و تمایل برای خرید آن را افزایش می‌دهد.

نمودار روند طلا در زمستان ۱۴۰۲

رشد ۶ درصدی قیمت نفت خام

رشد ۶ درصدی قیمت نفت خام در ۳ ماهه چهارم ۱۴۰۲: قیمت نفت، تحت تاثیر تقاضای رو به رشد در آمریکا و چین که بزرگ‌ترین مصرف‌کنندگان جهان هستند و سیگنال مثبت فدرال رزرو درباره احتمال کاهش نرخ بهره، افزایش یافته است. علائم کاهش عرضه در بازار فیزیکی همچنان قیمت نفت خام را افزایش می‌دهد، کاهش تولید اعضای ائتلاف اوپک پلاس همزمان با نگرانی بازار از بروز تنش‌های جدید در خاورمیانه همچنان به پایین آمدن عرضه دامن می‌زند.

اوپک پلاس کاهش داوطلبانه ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه‌ای تولید روزانه

نفت خام خود را در سه ماه دوم ۲۰۲۴ ادامه می‌دهد و انتظار می‌رود این اقدام از نوسان بازار همزمان با نگرانی‌ها درباره اقتصاد جهان و افزایش تولید کشورهای غیرعضو بکاهد، تصمیم روسیه نیز برخی تحلیلگران را متعجب کرد. داده‌های منتشر شده توسط اداره اطلاعات انرژی آمریکا نشان داد ذخایر بنزین آمریکا در هفته گذشته، چهار میلیون و ۵۰۰ هزار بشکه و ذخایر سوخت‌های تقطیری هم چهار میلیون و ۱۰۰ هزار بشکه کاهش یافت. کاهش هر دو ذخایر، بیش از حد انتظار بود که نشانه‌ای از وجود تقاضای قوی است. شرکت ANZ Research در یادداشتی اعلام کرد با نزدیک شدن به فصل بارندگی در آمریکا، بازار ممکن است در هفته‌های آینده دچار محدودیت عرضه شود. در چین، واردات نفت خام در دو ماه اول سال ۲۰۲۴ نسبت به مدت مشابه سال گذشته، پنج و یک دهم درصد افزایش یافت و مصرف سوخت هند در ماه میلادی گذشته تحت تاثیر فعالیت قوی کارخانه‌ای در سومین واردکننده و مصرف‌کننده بزرگ نفت در جهان، پنج و هفت دهم درصد نسبت به مدت مشابه سال گذشته، افزایش پیدا کرد.

شرکت تحقیقاتی کپیتال اکونومیکس در یادداشتی اعلام کرد: پس از احتساب روز اضافی در فوریه امسال، واردات نفت به چین، بر مبنای سالانه، ۳/۳ درصد افزایش یافت که مطابق پیش‌بینی‌ها از افزایش تقاضا در سال جاری بود اما این رشد به طور قابل توجهی کمتر از سال ۲۰۲۳ خواهد بود که پایان محدودیت‌های کرونایی، منجر به افزایش فعالیت در بخش‌های حمل و نقل و سفر شده بود. جروم پاول؛ رئیس فدرال رزرو آمریکا، در اظهاراتی از قیمت نفت حمایت کرده و افزوده: «بانک مرکزی آمریکا فاصله زیادی با کسب اطمینان کافی از کاهش تورم برای شروع کاهش نرخ بهره ندارد.»

چشم انداز قیمت نفت

در سال ۲۰۲۴ انتظار می‌رود که به دلیل کاهش سرعت رشد فعالیت‌های اقتصادی در چین و اروپا همزمان با رشد تولید نفت در ایالات متحده که به رکورد ۱۳.۲۴ میلیون بشکه در روز رسیده و نیز افزایش عرضه نفت برزیل، گویان، نروژ و کانادا قیمت‌ها به میزان قابل توجهی کاهش یابد. اما آژانس بین‌المللی انرژی در گزارش اخیر خود تاکید کرد که تقاضای جهانی نفت در سال آینده افزایش خواهد یافت. در این گزارش آمده است که مصرف نفت جهان در سال ۲۰۲۴ به میزان ۱.۱ بشکه در روز افزایش خواهد یافت. تحلیل تکنیکال بازار نفت نشان می‌دهد که در صورت وقوع رکود جهانی، حمایت قابل توجهی از متوسط قیمت ۶۰ دلاری نفت پایه برنت وجود دارد. با لحاظ عامل کند شدن رشد اقتصاد جهانی، بانک سرمایه‌گذاری گلدمن ساکس پیش‌بینی کرده که میانگین قیمت هر بشکه نفت برنت در سال آینده به حدود ۸۱ دلار برسد، رقمی که آژانس بین‌المللی انرژی آن را کمی بالاتر از ۸۲ دلار برآورد کرده است. اس‌اندپی گلوبال (S&P Global) هم متوسط قیمت هر بشکه نفت برنت را در سال ۲۰۲۴، ۸۵ دلار پیش‌بینی کرده است. مهمترین روندی که تصویر بهتری از چشم‌انداز قیمت نفت در سال ۲۰۲۴ ارائه می‌کند، وضعیت رشد یا رکود اقتصاد جهانی است زیرا تقاضای نفت مترادف با رشد و رونق اقتصادی است. اما آن چه که در سال ۲۰۲۴ خودنمایی می‌کند، افزایش احتمال گرفتار آمدن اقتصاد جهانی در بند رکودی تازه با وجود ادامه کاهش نرخ تورم است، چشم‌اندازی که احتمال صعود قیمت نفت در سال آینده را کاهش می‌دهد.

کار هست، کارگر نیست

این موضوع در ظاهر برای کشورمان که با انبوهی از نیروی کار تحصیلکرده روبه‌روست، شاید شبیه به طنز یا خاطره باشد اما بسیاری از کارفرمایان، مدیران انجمن‌های صنعتی و کارفرمایی صحت و سقم این ادعا را تایید کرده و خواستار کمک دولت هستند. به گفته معاون اشتغال وزارت کار، گرچه کمبود نیروی کار در اغلب استان‌ها گزارش شده، در استان‌های سمنان، یزد، آذربایجان شرقی و نقاطی از بوشهر با بحران روبه‌رو هستیم که نیروی کار نیست و کسی برای کار به آنجا نمی‌رود. نرخ مشارکت اقتصادی، درصد جمعیت فعالی است که در سن کار هستند و در بازار کار مشارکت دارند. این نرخ یکی از شاخص‌های مهم وضعیت بازار کار است و نشان‌دهنده شادابی و فعال بودن بازار کار است. بر اساس آمارهای مرکز آمار ایران، بالاترین نرخ مشارکت اقتصادی تابستانی در کشور ایران ۴۴/۵ درصد در تابستان سال ۱۳۹۸ بوده است. بنابراین نرخ مشارکت اقتصادی تابستان ۱۴۰۲ حدود ۲/۹ واحد درصد با این نرخ فاصله دارد. این عدد همیشه در کشور ما در محدوده ۳۹-۳۸، ۴۱-۴۰ نوسان داشته است. پس نرخ مشارکت اقتصادی دولت هم از شروع دولت سال به سال و فصل به فصل نیم‌درصد، دو درصد، یک درصد افزایش می‌یابد. مطابق با آخرین آمار مرکز آمار ایران در یک‌ساله منتهی به تابستان ۱۴۰۲ نرخ بیکاری کل اقتصاد از ۸/۹ درصد در تابستان ۱۴۰۱ با کاهش حدود ۱ واحد درصدی به ۷/۹ درصد رسیده است. این عدد در تابستان سال ۱۴۰۰ یعنی زمانی که دولت سیزدهم روی کار آمد، حدود ۹/۶ درصد بوده است. این درحالی است که نرخ مشارکت اقتصادی ۰/۶ واحد درصد نسبت به تابستان ۱۴۰۱ افزایش یافته است یعنی همزمان با کاهش نرخ بیکاری، افزایش نرخ مشارکت اقتصادی نیز به ثبت رسیده است. در فصل بهار نیز نرخ بیکاری کل روند کاهشی داشته و نرخ مشارکت اقتصادی ۰/۳ درصد افزایش یافته است. خالص اشتغال ایجاد شده در یک‌سال منتهی به تابستان ۱۴۰۲ حدود ۹۰۷ هزار شغل اعلام شده است. این آمار خالص ورودی و خروجی و حاصل تفریق اشتغال ایجاد می‌شود، از اشتغال از بین رفته است. این آمار نشان می‌دهد اشتغال ایجاد می‌شود در یک‌سال منتهی به تابستان ۱۴۰۲ قطعاً بیشتر از یک میلیون مورد بوده که خالص آن ۹۰۷ هزار مورد شده است. یکی دیگر از نکات مهم این گزارش این است که همزمان جمعیت فعال و جمعیت شاغل و جمعیت در سن کار نیز افزایشی بوده و در عین حال جمعیت بیکار کاهش یافته است. نرخ بیکاری فارغ‌التحصیلان نیز کاهش ۱/۲ درصدی را به ثبت رسانده و نرخ بیکاری جوانان در بازه سنی ۱۵ تا ۲۴ سال نیز حدود ۳ درصد کاهش یافته است.

شاخص مدیران خرید

شاخص مدیران خرید			
۰۵/۵۵	۸۴/۵۰	۸۸/۴۹	شامخ کل اقتصاد
۰۶/۵۷	۵۰/۴۹	۸۳/۴۸	میان فعالیت های کسب و کار
۱۸/۵۸	۷۱/۵۱	۰۶/۴۷	میزان سفارشات جدید مشتریان
۱۰/۵۵	۲۸/۵۴	۰۵/۵۷	سرعت انجام و تحویل سفارش
۱۲/۵۲	۸۵/۴۹	۶۴/۴۸	موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده
۲۷/۴۹	۱۲/۴۹	۶۵/۵۰	میزان استخدام و بکار گیری نیروی انسانی
۸۰/۶۸	۷۵/۶۸	۴۵/۶۷	قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده
۷۸/۴۹	۰۳/۵۰	۵۴/۴۹	موجودی محصول در انبار یا کار های در حال تکمیل
۳۶/۴۹	۷۷/۴۷	۹۱/۴۳	میزان صادرات خدمات یا کالا
۸۹/۵۴	۴۰/۵۳	۰۶/۶۰	قیمت محصولات تولید شده یا خدمات ارائه شده
۱۳/۵۵	۸۴/۶۰	۱۴/۶۰	مصرف حامل های انرژی
۷۲/۵۸	۲۳/۴۸	۵۰/۴۸	میزان فروش کالاها یا خدمات
۵۹/۵۶	۹۴/۶۳	۲۳/۵۸	انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده

مولفه های اصلی

مولفه های کمکی

«شاخص مدیران خرید» با عنوان «شامخ» معیاری است که وضعیت رکود یا رونق کسب و کارها را از منظر صاحبان و مدیران آنها مورد ارزیابی قرار می دهد. عدد به دست آمده برای این شاخص، میانگینی است از چندین مولفه اصلی و فرعی که میانگین آنها، امتیاز شاخص مدیران خرید را مشخص می کند. اگر امتیاز شامخ بالاتر از ۵۰ باشد، نشان دهنده این است که فعالان اقتصادی از رونق کسب و کار خود در آن ماه گزارش داده اند. در مقابل اگر امتیاز این شاخص کمتر از ۵۰ باشد، یعنی کسب و کارها در ماه مذکور رکود اقتصادی را تجربه کرده اند.

آخرین نظرسنجی گردآوری شده نشان می‌دهد که شاخص مدیران خرید برای کل اقتصاد در بهمن ماه مقدار ۵۵/۰۵ محاسبه شده و پس از سه ماه در محدوده خنثی و رکودی، شاخص برای اولین بار افزایش داشته و به بالاترین مقدار ۹ ماه اخیر از خردادماه ثبت شده است. با این حال، با توجه به نوسان نرخ ارز و ورود به ماه مبارک رمضان، تداوم این بهبود در اسفندماه در میان کسب و کارها ضعیف شده، به طوری که شاخص میزان استخدام و به کارگیری نیروی انسانی در بهمن ماه در میان مولفه‌های اصلی کمتر از ۵۰ ثبت شده است.

شاخص میزان فعالیت‌های کسب و کار در بهمن ماه (۵۷/۰۶) ثبت شده و پس از دوماه رکود پیاپی و کاهش، بیشترین مقدار چهارماهه از آبان ماه را ثبت کرده است. به دلیل نزدیک شدن به پایان سال و افزایش در تقاضای مشتریان، به خصوص در برخی از فعالیت‌ها، شاخص در بهمن ماه بهبود داشته است.

شاخص میزان سفارش‌های جدید مشتریان در بهمن ماه (۵۸/۱۸) بیشترین میزان خود را در سری زمانی ۵۳ دوره ثبت کرده است. دلیل اصلی افزایش شاخص، سطح پایین تقاضای ماه‌های گذشته بوده که با نزدیک شدن به پایان سال، اکثر کسب و کارها با تقاضای بیشتری از سوی مشتریان روبه‌رو بوده‌اند، در نتیجه شتاب افزایش در شاخص با سرعت بیشتری همراه بوده است.

شاخص میزان استخدام و به کارگیری نیروی انسانی (۴۹/۲۷) برای دومین ماه پیاپی کاهش یافته است، تقاضای ضعیف طی چند ماه پیاپی و روند افزایش قیمت مواد اولیه و نهاده‌های تولید از یک سو و تورم و فشارهای مداوم هزینه‌های زندگی از سوی دیگر، کاهش سطح استخدام نیروی کار را هم در طرف تقاضا و هم طرف در عرضه نیروی کار به همراه داشته است.

قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (۶۸/۸۰) بیشترین مقدار چهار ماه گذشته را به ثبت رسانده است. با نوسان نرخ ارز، کسب و کارها در زنجیره تامین با فشارهای تورمی روبه‌رو شده‌اند، با این حال از آنجا که بخشی از مواد اولیه عرضه شده در بازار در قیمت‌های قبلی خریداری شده بود، به نظر می‌رسد اثرات تورمی نرخ ارز در صورت افزایش نرخ آن، طی ماه‌های آتی، افزایش یابد.

شاخص میزان صادرات کالا و خدمات (۴۹/۳۶) هشتمین کاهش متوالی صادرات از تیرماه را نشان می‌دهد. البته در مقایسه با ماه قبل شرکت‌ها شدت کاهش کندتری را به ثبت رسانده‌اند.

شاخص میزان فروش کالاها یا خدمات (۵۸/۷۲) بعد از سه ماه کاهش پیاپی در بهمن ماه افزایش داشته و به بیشترین مقدار ۹ ماه اخیر رسیده است. به دلیل افزایش تقاضای داخلی در پایان سال، فروش داخلی به ویژه در بخش صنعت و خدمات و کشاورزی افزایش داشته است. شاخص انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت های اقتصادی در ماه آینده (۵۶/۵۹) به پایین ترین حد سه ماه گذشته رسیده است. کسب و کارها به دلیل نگرانی های ناشی از نوسان نرخ ارز و تاثیر آن بر اختلال در زنجیره تامین نهاده ها و شروع ماه رمضان، برخلاف روند سال های گذشته که انتظارات خوش بینانه بهتری برای اسفندماه وجود داشته است، پیش بینی نسبتاً ضعیف تری برای ماه پایانی سال ۱۴۰۲ در راستای افزایش فعالیت کسب و کار خود داشته اند.

مشکلات اصلی از دید برخی فعالان اقتصادی در بهمن ماه ۱۴۰۲

بررسی مشکلات اصلی از دید برخی از فعالان اقتصادی در بهمن ماه ۱۴۰۲ نشان می دهد که به دلیل بالا رفتن نرخ ارز، تامین مواد اولیه برای تولیدکنندگان بسیار دشوار شده است و در نتیجه با توجه به تقاضای ضعیف مشتریان، امکان کار و ادامه تولید برای برخی وجود ندارد. از سوی دیگر نگرانی شرکت ها از افزایش مالیات ها و بالا رفتن هزینه های تولید، برخی از شرکت ها را ناچار به تعدیل نیروی انسانی کرده است و از طرفی نیروی کار هم به دلیل عدم تناسب دستمزدها و هزینه ها تمایلی به ماندن ندارد.

افزایش نرخ ارز، بر بالا رفتن قیمت مواد اولیه تاثیرگذار بوده است و در بسیاری از موارد به دلیل افزایش نرخ ارز، خرید و فروش مواد اولیه انجام نمی شود. همچنین با توجه به افزایش نرخ ارز، برخی از فعالان اقتصادی پیش بینی می کنند که شرایط در اسفند و فروردین به سمت بدتر و عمیق تر شدن رکود می رود. با توجه به کمبود نقدینگی در بازار، بسیاری از تولیدکنندگان درخواست ارائه تسهیلات بانکی برای ادامه فعالیت را دارند که متأسفانه تخصیص تسهیلات انجام نمی شود. قطعی گاز، برخی از صنایع را تعطیل کرده و برخی دیگر ناچار به استفاده از سوخت های دیگر شده اند. با افزایش میزان رفع تعهد ارزی، مشکلات شرکت هایی که صادرات دارند بیشتر از قبل خواهد شد که در نهایت باعث کاهش میزان صادرات می شود.